

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ การศึกษาเปรียบเทียบการดำเนินงานขององค์กรในกำกับมหาวิทยาลัย
เชียงใหม่ กรณีศึกษา : สถานจัดการและอนุรักษ์พลังงานและ
สถาน

บริการสถาปัตยกรรม

ชื่อผู้เขียน นายวิฑูรย์ เหลือขวรุ่งเรือง

บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ

อาจารย์บุญสวาท พุกภิกษานนท์	ประธานกรรมการ
อาจารย์นันทนา คำนวน	กรรมการ
อาจารย์โรจนา ธรรมจินดา	กรรมการ

บทคัดย่อ

การค้นคว้าแบบอิสระครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบการดำเนินงาน
ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของสถานจัดการและอนุรักษ์พลังงาน และสถานบริการสถาปัตย-
กรรม ซึ่งเป็นองค์กรในกำกับของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ในการศึกษาใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของทั้งสอง
องค์กรฯ คือ กลุ่มผู้ให้การสนับสนุนทั้งภายนอกและภายใน กลุ่มผู้ดำเนินงาน กลุ่มระหว่างกลางและ
กลุ่มผู้รับบริการ รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผลการศึกษาพบว่าการจัดตั้งองค์กรฯ เพื่อดำเนินพันธกิจในด้านการศึกษา การวิจัย การบริการ
ทางวิชาการแก่สังคมและตามที่สภามหาวิทยาลัยกำหนด มีระบบบริหารและจัดการที่เป็นอิสระจาก
ระบบราชการ ไม่มุ่งแสวงหากำไร องค์กรฯ มีระบบการบริหารทั่วไป การบริหารบุคคล การบริหาร
การเงินและพัสดุตามลักษณะจำเพาะของแต่ละองค์กรฯ สถานจัดการและอนุรักษ์พลังงานอยู่ภายใต้การ
กำกับดูแลของคณะวิศวกรรมศาสตร์ สถานบริการสถาปัตยกรรมอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะ

วิฑูรย์ เหลือขวรุ่งเรือง, 2542. “ การศึกษาเปรียบเทียบการดำเนินงานขององค์กรในกำกับมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

กรณีศึกษา : สถานจัดการและอนุรักษ์พลังงาน และสถานบริการสถาปัตยกรรม =A Comparative Study
of the Operation of an Autonomous Organization Supervised by Chiang Mai University
Case Study : Energy Management & Conservation Center and Center for Architectural
Services.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

วิจารณ์ศิลป์ เป็นการเตรียมการปรับปรุงจัดโครงสร้างมหาวิทยาลัยเชียงใหม่เป็นมหาวิทยาลัยในกำกับ
รัฐบาล

จากการศึกษาเปรียบเทียบการดำเนินงานขององค์กรฯทั้งสองมีสาระสำคัญดังนี้

โครงสร้างการจัดการและการบริหารงานทั่ว องค์กรฯทั้งสองอยู่ในสาขาวิชาชีพเฉพาะชั้นสูงมี
อิสระในการทำงาน ทั้งสององค์กรฯมีโครงสร้างการจัดการขึ้นอยู่กับสภามหาวิทยาลัยและควบคุมโดย
กรรมการอำนวยการ ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารระดับสูงและคณบดีคณะที่องค์กรฯ สังกัด มีการใช้
หลักการการบริหารงานทั่วไปและการจัดการใกล้เคียงกับภาคเอกชน

การบริหารงานบุคคล กรรมการอำนวยการมอบอำนาจในการกำหนดนโยบายการบริหารบุคคล
ให้ผู้อำนวยการ การสรรหา คัดเลือก การประเมินผลการปฏิบัติงาน การจ่ายค่าตอบแทนและโบนัส
ประจำปี การฝึกอบรมการพัฒนา ใกล้เคียงกับภาคเอกชน ในส่วนของการจ้างงานมีนโยบายที่แตกต่าง
กันคือสถานจัดการและอนุรักษ์พลังงานมีการจ้างงานพนักงานประจำเพียงอย่างเดียว ส่วนสถานบริการ
สถาปัตยกรรมมีการจ้างงานทั้งที่เป็นพนักงานประจำเจ้าหน้าที่ บุคลากรพิเศษและจ้างนักศึกษาฝึกงาน

การบริหารการบริการ ทั้งสององค์กรฯถือปฏิบัติกันตามมาตรฐานวิชาชีพ พบว่ายังขาดการ
ควบคุมตรวจสอบภายในที่เป็นระบบ ขั้นตอนการวางแผนงานบริการของสถานบริการสถาปัตยกรรมมี
ข้อจำกัดที่ไม่สามารถพยากรณ์อุปสงค์ได้ การบริการทั้งสองแห่งมีการจ้างงานแก่ผู้รับเหมาช่วงและมี
ปัญหาที่ต้องเดินทางไปปฏิบัติงานในต่างจังหวัด สถานจัดการและอนุรักษ์พลังงานมอบอำนาจในการ
วางแผนการบริการให้หัวหน้าฝ่าย สถานบริการสถาปัตยกรรมจัดให้มีผู้จัดการ โครงการเป็นผู้รับผิดชอบ
งานบริการ

การบริหารการเงินและการบัญชี ได้บริหารตามระเบียบว่าด้วยการเงินและการบัญชี และ
ระเบียบว่าด้วยการพัสดุเงินรายได้ขององค์กรฯ ดำเนินการโดยไม่มีทุนจดทะเบียน ได้รับการยกเว้นภาษี
ขาดการเปรียบเทียบต้นทุนกับผลประโยชน์ มีการตรวจสอบบัญชีโดยผู้ตรวจสอบบัญชีภายนอก
รายงานทางการเงินต้องเสนอให้กรรมการอำนวยการทุกปี มหาวิทยาลัยเป็นผู้ที่สนับสนุนทางด้าน
ทรัพย์สินที่ใช้หาผลประโยชน์ รายงานผลการดำเนินการปี 2541 สถานจัดการและอนุรักษ์พลังงานมี
รายได้สูงกว่าค่าใช้จ่ายก่อนหักเงินจัดสรร 13.26 ล้านบาท ได้จัดสรรให้หน่วยงานและมหาวิทยาลัย 2
ล้านบาท สถานบริการสถาปัตยกรรม มีรายได้สูงกว่าค่าใช้จ่ายก่อนหักเงินจัดสรร 1.17 ล้านบาท ได้
จัดสรรให้หน่วยงานและมหาวิทยาลัย 0.35 ล้านบาท

การบริหารการตลาดสถานจัดการและอนุรักษ์พลังงานได้พัฒนาให้มีรูปแบบการบริการแบบ
ใหม่และที่ใช้วิทยาการสูงขึ้น ราคากำหนดโดยเจ้าของงานคือสำนักกำกับ และอนุรักษ์พลังงาน

วิจารณ์ เหลียวรุ่งเรือง, 2542. “การศึกษาเปรียบเทียบการดำเนินงานขององค์กรในกำกับมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

กรณีศึกษา : สถานจัดการและอนุรักษ์พลังงาน และสถานบริการสถาปัตยกรรม =A Comparative Study
of the Operation of an Autonomous Organization Supervised by Chiang Mai University
Case Study : Energy Management & Conservation Center and Center for Architectural
Services.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

กรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน มีช่องทางการบริการโดยขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการด้านอนุรักษ์พลังงานกับเจ้าของงานมีงานประชาสัมพันธ์ในการจัดการฝึกอบรมสัมมนา และเผยแพร่สื่อต่างๆ การตลาดของสถานบริการสถาปัตยกรรมมีทั้งการบริการทางวิชาการและการศึกษา ราคามีเกณฑ์มาตรฐาน ใช้การติดต่อและนำบริการไปสู่ลูกค้าเป้าหมายคือสถาบันราชภัฏทั่วประเทศเป็นหลัก ทั้งสององค์กรฯ ได้ใช้สถานที่ของภาควิชาฯ ชื่อ ตราสัญลักษณ์ และความน่าเชื่อถือของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่เป็นกลยุทธ์ที่สำคัญ นอกจากนี้พบว่าตำแหน่ง หน้าที่ ประสบการณ์ ความน่าเชื่อถือ ความเชี่ยวชาญด้านเทคนิค คุณภาพให้บริการความสัมพันธ์ภายในมหาวิทยาลัยเป็นส่วนที่ช่วยทำให้องค์กรฯ ประสบความสำเร็จ

ปัญหาและอุปสรรคทั่วไปคือ องค์กรฯ ไม่สามารถทำนิติกรรมได้ทำให้ไม่คล่องตัว อุปสรรคด้านภาพลักษณ์ การสื่อสาร การแข่งขันกับตลาดภายนอกขององค์กร ปัญหาภายในมหาวิทยาลัยคือด้านกฎระเบียบ ข้อบังคับ และบทบาทในการผูกขาดการทำงานภายในมหาวิทยาลัยทำให้ไม่มีการแข่งขันและพัฒนาวิชาชีพ มีการพึ่งพาผู้ให้การสนับสนุนภายนอกเป็นส่วนใหญ่ มีความซ้ำซ้อนและขาดการควบคุมในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการ การใช้ทรัพย์สิน สาธารณูปโภค สาธารณูปการและความน่าเชื่อถือของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่เพื่อประโยชน์ขององค์กรฯ

องค์กรฯ ทั้งสองประสบความสำเร็จในการดำเนินงาน สร้างชื่อเสียง สร้างรายได้ บรรลุจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ สถานจัดการและอนุรักษ์พลังงานมีความสำเร็จในด้านตัวเลขทางการเงินมีรายได้ปี 2541 จำนวน 344.51 ล้านบาท ส่วนสถานบริการสถาปัตยกรรมประสบความสำเร็จในด้านการใช้ทรัพยากรให้ได้ประโยชน์สูงสุดและเป็นสถานที่ฝึกลงมือปฏิบัติของอาจารย์และนักศึกษาที่จำเป็นต่อการศึกษาศาปัตยกรรม

วิฑูรย์ เหลียวรุ่งเรือง. 2542. “ การศึกษาเปรียบเทียบการดำเนินงานขององค์กรในกำกับมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

กรณีศึกษา : สถานจัดการและอนุรักษ์พลังงาน และสถานบริการสถาปัตยกรรม =A Comparative Study of the Operation of an Autonomous Organization Supervised by Chiang Mai University
Case Study : Energy Management & Conservation Center and Center for Architectural Services.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.